

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

9 DECEMBER 1959.

WETSONTWERP

betreffende de diensten voor beroepsoriëntering
en de psycho-medisch-sociale centra.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
OPENBAAR ONDERWIJS (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER ENEMAN.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft twee vergaderingen besteed aan
het onderzoek van het onderhavige wetsontwerp.

Voorafgaandelijke verklaring van de heer Minister.

De heer Minister laat vooraf opmerken dat de diensten
voor beroepsoriëntering en de psycho-medisch-sociale cen-
tra ressorteren onder het schoolpakt, dat afgesloten werd
tussen de drie nationale partijen.

Deze diensten zijn dus ook onderworpen aan het regiem
van het schoolpakt. Hun statuut is nog niet geregeld bij
wet; zij zullen nu door de goedkeuring van dit wetsontwerp
een wettelijke basis krijgen.

De bespreking.

Een lid van de Commissie doet opmerken dat ingevolge
deze kaderwet alles zal geregeld worden door de Koning

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Brasseur.

A. — Vaste leden: de heer Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Ory,
de heren du Bus de Warnaffe, Eneman, Gendebien, Loos, Peeters
(Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berghe, Verbist,
Vermaere, Verroken. — Bracops, Collard (Léo), Mevr. Copée-Ger-
binet, de heren Cudell, Dejardin, Mevr. Groesser-Schroyens, de heren
Hoyaux, Huysmans, Vercauteren. — Destenay, Grootjans.

B. — Plaatsvervangers: de heren Barbé, Debucquoy, Mevr. de Moor-
Van Sina, de heren Devos, Hermans, Wirix. — Demets, Denis, Lacroix,
Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Vanthilt. — Piron.

Zie:

294 (1958-1959):

— N° 1: Wetsontwerp.

Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

9 DÉCEMBRE 1959.

PROJET DE LOI

sur les offices d'orientation professionnelle
et les centres psycho-médico-sociaux.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. ENEMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Commission a consacré deux réunions à l'examen de
ce projet.

Déclaration préalable de M. le Ministre.

M. le Ministre signale tout d'abord que les offices
d'orientation professionnelle et les centres psycho-médico-
sociaux ressortissent au Pacte scolaire conclu par les trois
partis nationaux.

Ces services sont dès lors soumis au régime du Pacte
scolaire. Leur statut n'est pas encore réglé par la loi; le
vote du présent projet de loi leur donnera une base légale.

Discussion.

En vertu de cette loi de cadre, fait observer un membre,
le Roi réglera la matière par un arrêté délibéré en

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Brasseur.

A. — Membres titulaires: M. Berghmans, Mme Craeybeckx-Ory,
MM. du Bus de Warnaffe, Eneman, Gendebien, Loos, Peeters (Lode),
Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe, Verbist, Vermaere, Ver-
roken. — Bracops, Collard (Léo), Mme Copée-Gerbinet, MM. Cudell,
Dejardin, Mme Groesser-Schroyens, MM. Hoyaux, Huysmans, Ver-
cauteren. — Destenay, Grootjans.

B. — Membres suppléants: MM. Barbé, Debucquoy, Mme de Moor-
Van Sina, MM. Devos, Hermans, Wirix. — Demets, Denis, Lacroix,
Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Vanthilt. — Piron.

Voir:

294 (1958-1959):

— N° 1: Projet de loi.

bij een in Ministerraad overlegd besluit, doch dat deze procedure geen de minste waarborg biedt aan de oppositie.

Er zijn gewesten in ons land, waar, bij voorbeeld, 2 koninklijke athenea, 3 Rijksmiddelbare scholen voor jongens en 2 Rijksmiddelbare scholen voor meisjes bestaan, en waar er geen enkele officiële dienst voor beroepsoriëntering voor handen is. Wanneer de schooloverheden in dit gewest hun leerlingen willen laten onderzoeken, dan zijn er alleen vrije diensten ter beschikking. Spreker is de overtuiging toegedaan dat de rechterzijde de tegenovergestelde toestand niet zou dulden. Deze Collega meent derhalve dat het eerste artikel zou moeten aangevuld worden met een tekst waarbij wordt verklaard dat, bij ontstentenis van een voldoende aantal openbare diensten voor beroepsoriëntering, er ten minste één per gewest zou moeten opgericht worden.

Hij verlangt eveneens dat de teksten der aangekondigde besluiten vooraf zouden voorgelegd worden aan de leden van de Commissie voor het Openbaar Onderwijs. De drie nationale partijen, die het schoolpakt ondertekenden, moeten alle waarborgen hebben.

Een ander lid voert hiertegen aan, dat alle besluiten zullen besproken worden door de permanente Commissie van het schoolpakt.

Nog andere vragen worden gesteld zoals :

- waar bestaan de diensten voor studie- en beroepsoriëntering ?
- welke titels worden vereist van de personen in dienst van de P. M. S.-centra ?
- kan geen nadere omschrijving worden gegeven van de notie psycho-medisch-sociale centra ?
- welke zijn de criteria tot erkenning van die centra ?
- welk is het statuut van hun personeel ?
- is het niet aangewezen de titel en de artikelen van het ontwerp aan te vullen met de term « studie », zodat het wordt « diensten voor studie- en beroepsoriëntering » ?
- in welke gewesten zal de Minister officiële diensten tot stand brengen ?

Hierop belooft de heer Minister aan de Commissieleden een documentatie te zullen bezorgen over :

- de lijst der centra;
- de zending van de centra;
- de samenstelling van de diensten;
- de vereiste titels en nog andere gegevens, die de Commissieleden kunnen van nut zijn — dit als antwoord op de gestelde vragen.

Na inzage van de documentatie, welke wij ontvangen hebben, zegt een Commissielid — en hij overloopt de toestand in de Vlaamse provincies — ben ik gesterkt in mijn overtuiging betreffende de noodzakelijkheid van het indienen van een amendement op het eerste artikel, zodat wij in de wettekst zelf een waarborg zouden vinden dat er ten minste per arrondissement een neutraal centrum voor studie- en beroepsoriëntering zou tot stand komen, zij het dan geleidelijk en naar gelang van de noodwendigheden.

Hij meent dat de gebruikte termen getuigen van soepelheid en in overeenstemming zijn met de geest van het schoolpakt. Deze kaderwet, zoals ze nu is opgevat, is te veel kader en heeft te weinig inhoud.

Een ander Commissielid laat opmerken, dat de statistieken door de Collega voorgedragen, op een eenzijdige manier werden voorgesteld, dat de verhoudingen in het Waalse landsgedeelte juist andersom zijn, en dat, voor deze gewesten, in de wetteksten evenmin waarborgen voorzien zijn voor de vrije diensten.

Conseil des Ministres, mais que cette procédure n'offre aucune garantie à l'opposition.

Dans certaines régions du pays où il y a, par exemple, 2 athénées royaux, 3 écoles moyennes de l'Etat pour garçons et 2 écoles moyennes de l'Etat pour filles, il n'existe aucun office officiel d'orientation professionnelle. Les autorités scolaires de ces régions qui désirent soumettre à un test leurs élèves ne peuvent s'adresser qu'à des offices libres. Le membre est convaincu que la droite ne tolérerait pas une situation inverse. Ce collègue estime, dès lors, que l'article premier devrait être complété par une disposition prévoyant qu'à défaut d'un nombre suffisant d'offices publics d'orientation professionnelle, il en serait créé au moins un par région.

Il désire aussi que les textes des arrêtés annoncés soient soumis préalablement aux membres de la Commission de l'Instruction publique. Il convient de donner toutes garanties aux trois partis nationaux signataires du Pacte scolaire.

Un autre commissaire réplique que tous les arrêtés seront examinés par la Commission permanente du Pacte scolaire.

D'autres questions sont encore posées, notamment :

- où existent des offices d'orientation scolaire et d'orientation professionnelle ?
- quels sont les titres exigés des personnes au service des centres psycho-médico-sociaux ?
- la notion du centre psycho-médico-social ne peut-elle être précisée ?
- quels sont les critères d'agrément de ces centres ?
- quel est le statut de leur personnel ?
- ne serait-il pas opportun de compléter l'intitulé et les articles du projet par le mot « scolaire » ? Le libellé serait alors « offices d'orientation scolaire et professionnelle » ;
- dans quelles régions le Ministre envisage-t-il de créer des offices officiels ?

M. le Ministre promet aux commissaires de leur fournir une documentation comportant :

- la liste des centres existants;
- la mission des centres;
- la composition des offices;
- l'indication des titres exigés du personnel, ainsi que d'autres renseignements utiles — ceci en réponse aux questions posées.

Après avoir consulté la documentation que nous avons reçue, un commissaire passe en revue la situation existant dans les provinces flamandes et déclare qu'il se voit obligé à présenter un amendement à l'article premier, afin de trouver dans le texte même la garantie qu'il y aura au moins un centre neutre d'orientation scolaire et professionnelle par arrondissement, ne fût-ce que progressivement et au fur et à mesure des besoins.

Le même membre estime que les termes employés sont souples et conformes à l'esprit du Pacte scolaire. La loi de cadre, telle qu'elle est conçue actuellement, a trop de cadre et trop peu de fond.

Un autre commissaire fait remarquer que les statistiques citées par son collègue ont été présentées d'une manière unilatérale; que dans la partie wallonne du pays la proportion est à sens inverse et que, pour ces régions, les textes de la loi ne prévoient pas non plus des garanties pour les offices libres.

Nochtans wenst hetzelfde lid te onderstrepen, dat hij het voorstel : een openbare dienst per arrondissement op te richten, niet overdreven acht.

De heer Minister laat opmerken dat hij bezwaren heeft tegen het inschrijven van dit voorstel in de wet, voorstel waaromtrent er eensgezindheid blijkt te bestaan in de Commissie, omdat het geen rekening houdt met het aantal leerlingen, met de schoolbevolking van bepaalde gewesten.

De heer Minister is niet gekant tegen het voorstel. Hij is zelf van oordeel dat de evolutie in de door de auteur ervan aangegeven zin moet en zal verlopen. Maar waar het gaat om de uitwerking van een programma van oprichting van diensten, kan hij zich genoopt zien bij voorrang tussen beide te komen op die plaatsen, waar de toestand het dringendst moet verholpen worden en welke niet noodzakelijk overeenstemmen met die bij het voorstel bedoeld.

In 1958 werden er 4 Staatscentra opgericht.

In 1959 werden er 6 Staatscentra opgericht.

In 1960 zullen er 4 Staatscentra opgericht worden.

Het voorstel er toe strekkend op het eerste artikel een amendement te aanvaarden, wordt nog door andere Commissieleden bijgevalen. Zij voeren hierbij aan dat de verstrekte documentatie niet volledig was inzake de samenstelling van het personeel per dienst. Uit die gegevens zou blijken dat officiële diensten daarom geen neutrale diensten zijn volgens het begrip vastgelegd in het schoolpakt. In dit verband werd opgemerkt dat de gementelijke centra in Wallonië gevestigd zijn en wat het vlaamse landgedeelte betreft te Mechelen en te Vilvoorde.

De heer Minister verklaart dat er verschillende beschouwingen in het schoolpakt zijn opgenomen, die in de schoolwet van 28 mei 1959 niet voorkomen, maar waaromtrent de drie partijen zich zedelijk hebben verbonden.

De heer Minister verzocht verder de Commissieleden de formulering van de wet niet te strak te willen vastleggen. Immers, naast de kwestie van de schoolbevolking in een bepaalde streek, stelt zich ook nog het probleem van de termijn binnen welke een centrum per arrondissement zou moeten opgericht worden, en men moet ook rekening houden met het feit dat, gezien de vereiste titels, de aanwerving van het bevoegd personeel niet zo gemakkelijk valt als men op het eerste gezicht zou denken. Hij verzocht derhalve de Commissieleden zich te willen tevreden stellen met de vermelding in het verslag van het eensgezind akkoord over het principe van het voorstel van het amendement, dat als volgt luidt :

« In elk gewest, waar geen openbaar centrum bestaat, zal minstens één officieel centrum — met inbegrip van een dienst voor studie- en beroepsoriëntering — worden opgericht. »

Een Commissielid, tevens lid van de permanente Commissie van het schoolpakt, doet een beroep op de Collega's, opdat men niet zou overgaan tot de stemming ter verwerping of ter aanvaarding van het amendement.

Hij meent dat het inschrijven in het verslag van het eenparig akkoord omtrent het principe van het amendement zou moeten volstaan. Wij moeten ons vertrouwen betuigen in onze vertegenwoordigers, die zitting hebben in de permanente Commissie van het schoolpakt.

Hij stelt daarom voor dat het wetsontwerp ongewijzigd in openbare vergadering zou worden besproken, op voorwaarde, dat de permanente Commissie van het schoolpakt van oordeel is dat er geen amendement moet worden aan toegevoegd.

Vervolgens wordt nog gevraagd hoever het staat met de aanwending van de kredieten van de begroting, die voor

Le même membre tient cependant à souligner que la proposition tendant à créer un office public par arrondissement ne lui semble nullement exagérée.

M. le Ministre fait observer que l'insertion de la proposition dans la loi présente des inconvénients; la Commission semble unanime à ce sujet, étant donné que la proposition ne tient pas compte du nombre des élèves ni de la population scolaire dans certaines régions.

M. le Ministre n'est pas hostile à la proposition. Il estime même que l'évolution se fera dans le sens indiqué par les auteurs. Mais, lorsqu'il s'agira d'élaborer un programme de création d'offices, il pourrait se voir obligé à intervenir par priorité dans les localités où la situation demande à être remédiée d'urgence et qui ne correspondent pas nécessairement à celles prévues dans la proposition.

En 1958, il a été créé 4 centres de l'Etat.

En 1959, il a été créé 6 centres de l'Etat.

En 1960, 4 centres de l'Etat seront créés.

D'autres commissaires encore se rallient à l'adoption de l'amendement présenté à l'article premier. Il signalent que la documentation fournie au sujet de la composition du personnel par office n'était pas complète. Il résulterait de ces données que les offices officiels ne sont pas nécessairement des offices neutres, au sens énoncé dans le Pacte scolaire. A ce propos, on fait observer que les centres communaux sont établis en Wallonie et, en ce qui concerne le pays flamand, à Malines et à Vilvorde.

M. le Ministre déclare que le Pacte scolaire contient des dispositions qui ne figurent pas dans la loi scolaire du 28 mai 1959, mais que les partis se sont moralement engagés à ce sujet.

M. le Ministre demande ensuite aux commissaires de ne pas donner à la loi une forme trop rigide. En effet, outre la question de la population scolaire d'une région déterminée, se pose également le problème du délai dans lequel il conviendrait de créer un centre par arrondissement; il y a lieu de tenir compte aussi du fait, qu'était donné les titres requis, le recrutement du personnel compétent se révèle moins aisé, comme on le pourrait croire à première vue. Il invite dès lors les commissaires à se contenter de voir consigner dans le rapport l'accord unanime quant au principe de l'amendement, qui est libellé comme suit :

« Dans toute région où il n'existe pas de centre public, il sera créé au moins un centre officiel comprenant un office d'orientation scolaire et professionnelle. »

Un commissaire, également membre de la Commission permanente du Pacte scolaire, invite ses Collègues à ne pas voter sur le rejet ou l'adoption de l'amendement.

Il estime qu'il suffit de consigner dans le rapport qu'il y a unanimité quant au principe de l'amendement. Nous devons faire confiance à nos délégués qui siègent dans la Commission permanente du Pacte scolaire.

En conséquence, il propose que le projet de loi soit discuté non modifié en séance publique, à la condition que la Commission permanente du Pacte scolaire estime inutile tout amendement.

Un membre demande ensuite où en est la question de l'affectation des crédits inscrits au budget en faveur des

de P. M. S.-centra zijn uitgetrokken. Kunnen er geen voorlopige maatregelen getroffen worden in de vorm van voorschotten? Hoeveel is er reeds uitbetaald op de begroting van 1959?

De heer Minister zegt dat hij onmiddellijk na de goedkeuring van het ontwerp in de Commissie van de Kamer, met de permanente Commissie van het schoolpakt overleg zal plegen inzake het uitbetalen van voorschotten, maar dat tot op heden op de oude basis werd gesubsidieerd.

Vermelden wij ten slotte dat het verzoek om de titel en de artikelen van het wetsontwerp aan te vullen met het woord « studie » werd aangenomen.

Stemmingen.

Artikelen 1, 2 en 3, evenals het ontwerp in zijn geheel, zoals het hierna voorkomt, worden eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

G. ENEMAN.

De Voorzitter,

M. BRASSEUR.

centres psycho-médico-sociaux. Ne pourrait-on pas prendre des mesures provisoires sous forme d'avances? Quel est le montant déjà liquidé à charge du budget de 1959?

M. le Ministre déclare que, immédiatement après le vote du projet par la Commission de la Chambre, il se concertera avec la Commission permanente du Pacte scolaire au sujet du paiement d'avances, mais que jusqu'à présent les subsides ont été liquidés sur l'ancienne base.

Signalons enfin que la proposition tendant à compléter l'intitulé et les articles du projet de loi par le mot « scolaire » a été adopté.

Votes.

Les articles 1, 2 et 3, ainsi que le projet dans son ensemble, tel qu'il figure ci-après, sont adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,

G. ENEMAN.

Le Président,

M. BRASSEUR.

TEKST DOOR DE COMMISSIE AANGENOMEN.

TEXTE PRESENTE PAR LA COMMISSION.

WETSONTWERP

PROJET DE LOI

betreffende de diensten voor studie- en beroeps-oriëntering en de psycho-medisch-sociale centra.

sur les offices d'orientation scolaire et professionnelle et les centres psycho-médico-sociaux.

Eerste artikel.

De Staat, de provincies, de gemeenten, de verenigingen van openbare besturen en de private personen mogen diensten voor studie- en beroepsoriëntering en psycho-medisch-sociale centra oprichten.

Article premier.

L'Etat, les provinces, les communes, les associations de pouvoirs publics et les personnes privées peuvent créer des offices d'orientation scolaire et professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux.

Art. 2.

Art. 2.

De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de regelen inzake inrichting en het statuut van het personeel van de diensten voor studie- en beroepsoriëntering en van de psycho-medisch-sociale centra van de Staat.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des Ministres les règles d'organisation et le statut du personnel des offices d'orientation scolaire et professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux de l'Etat.

Art. 3.

Art. 3.

De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de voorwaarden tot subsidiëring van de diensten en centra door de provincies, de gemeenten, de verenigingen van openbare besturen en de private personen opgericht.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des Ministres les conditions d'octroi de subventions aux offices et centres créés par les provinces, les communes, les associations de pouvoirs publics et les personnes privées.
